

Οι σχέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τα θεσμικά όργανα που εκπροσωπούν τις εθνικές κυβερνήσεις

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με τις σχέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου με τα θεσμικά όργανα που εκπροσωπούν τις εθνικές κυβερνήσεις (2012/2034(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη τα άρθρα 15 και 16 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και το άρθρο 235 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
 - έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 25ης και της 26ης Μαρτίου 2010, της 17ης Ιουνίου 2010, της 16ης Σεπτεμβρίου 2010, της 28ης και της 29ης Οκτωβρίου 2010, της 16ης και της 17ης Δεκεμβρίου 2010, της 4ης Φεβρουαρίου 2011, της 24ης και της 25ης Μαρτίου 2011, της 23ης και της 24ης Ιουνίου 2011, της 23ης Οκτωβρίου 2011, της 9ης Δεκεμβρίου 2011, της 1ης και της 2ας Μαρτίου 2012, της 28ης και της 29ης Ιουνίου 2012, της 18ης και της 19ης Οκτωβρίου 2012, της 13ης και της 14ης Δεκεμβρίου 2012, της 7ης και της 8ης Φεβρουαρίου 2013, της 14ης και της 15ης Μαρτίου 2013 και της 27ης και της 28ης Ιουνίου 2013,
 - έχοντας υπόψη τις δηλώσεις των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έπειτα από τις ανεπίσημες συνεδριάσεις των μελών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 26ης Οκτωβρίου 2011 και της 30ής Ιανουαρίου 2012,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 7ης Μαΐου 2009 σχετικά με τον αντίκτυπο της Συνθήκης της Λισαβόνας στην ανάπτυξη της θεσμικής ισορροπίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹,
 - έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 4ης Ιουλίου 2013 σχετικά με τη βελτίωση της οργάνωσης των εκλογών για την ανάδειξη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου το 2014²,
 - έχοντας υπόψη τα άρθρα 48, 110 και 127 του Κανονισμού του,
 - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Συνταγματικών Υποθέσεων (A7-0336/2013),
- A. λαμβάνοντας υπόψη ότι με τη Συνθήκη της Λισαβόνας το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απέκτησε καθεστώς ευρωπαϊκού θεσμικού οργάνου, χωρίς να μεταβληθεί ο ρόλος του δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, «το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παρέχει στην Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξη της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητες. Δεν ασκεί νομοθετική λειτουργία»·
- B. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο έχει πλήρη επίγνωση της ανεξαρτησίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του εξέχοντος ρόλου που του αποδίδουν οι Συνθήκες·

¹ ΕΕ C 212 Ε, 5.8.2010, σ. 82.

² Κείμενα που εγκρίθηκαν, P7_TA(2013)0323.

- Γ. λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι, υπό την πίεση της κρίσης, ενισχύθηκε σημαντικά ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου: αυξήθηκε ο αριθμός των έκτακτων συνόδων και συζητήθηκαν σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Συμβουλίου θέματα που πραγματεύεται κανονικά το Συμβούλιο Υπουργών· λαμβάνοντας υπόψη, στο πλαίσιο αυτό, ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπερέβη την καίρια επιταγή της Συνθήκης ότι δεν έχει νομοθετικά καθήκοντα·
- Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο πειρασμός για τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων να καταφεύγουν σε διακυβερνητικές μεθοδεύσεις θέτει σε κίνδυνο την «κοινοτική μέθοδο», κατά παράβαση των Συνθηκών·
- Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι, προκειμένου να ενισχυθεί ο δημοκρατικός χαρακτήρας της διαδικασίας λήψης αποφάσεων, πρέπει να εφαρμόζονται κατάλληλες ρυθμίσεις κοινοβουλευτικού ελέγχου·
- ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας, τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι το καθένα ξεχωριστά υπόλογο ενώπιον του δικού του εθνικού κοινοβουλίου, συλλογικά όμως λογοδοτούν μόνο στον εαυτό τους·
- Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ανατέθηκαν καθήκοντα υποβολής προτάσεων, τις περισσότερες φορές σε συνεργασία με τους ομολόγους του από άλλα θεσμικά όργανα, και ότι, ως εκ τούτου, έχει καταστεί εκ των πραγμάτων ο επικεφαλής διαπραγματευτής εξ ονόματος των κρατών μελών για θέματα για τα οποία η θέσπιση σχετικής νομοθεσίας εμπίπτει, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, στο πεδίο της συναπόφασης·
- Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι, κατόπιν συμφωνίας με τις αρχές του Κοινοβουλίου, και κυρίως μέσω ανταλλαγής επιστολών, ο πρόεδρος Van Rompuy επεδίωξε να λάβει υπόψη όσο το δυνατόν περισσότερο τις απαιτήσεις για ενημέρωση και διαφάνεια· συναντήθηκε προσωπικά με τους προέδρους των επιτροπών, τους εισηγητές ή τους «sheeps» του Κοινοβουλίου για ποικίλα σημαντικά θέματα· απάντησε σε γραπτές ερωτήσεις· παρείχε τακτικά πληροφορίες σχετικά με τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είτε στην Ολομέλεια είτε στη διευρυμένη Διάσκεψη των Προέδρων και πραγματοποίησε πολυάριθμες επαφές με τους προέδρους των ομάδων·
- Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρακτική αυτή πρέπει να επισημοποιηθεί ώστε να λειτουργεί ως προηγούμενο για το μέλλον· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σχετικά με το ευρωπαϊκό καθεστώς διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έθεσε υπό αμφισβήτηση μια νομοθετική συμφωνία που συνάφθηκε μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου· ότι, σχετικά με την οικονομική διακυβέρνηση, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θεώρησε καλό να επαναδιαπραγματευθεί διατάξεις όμοιες με τις διατάξεις ενός προηγούμενου κανονισμού που είχαν ήδη τεθεί σε ισχύ· ότι, σχετικά με την ευρωπαϊκή αρχή εποπτείας των τραπεζών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε διαδοχικά δύο αντιφατικές θέσεις, με διαφορά ενός έτους, γεγονός που θα μπορούσε να αποφευχθεί εάν είχε ληφθεί καλύτερα υπόψη η θέση του Κοινοβουλίου· λαμβάνοντας υπόψη ότι το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2014-2020 οδήγησε σε πραγματική νομοθετική «ομηρία» αφού η νομικά απαιτούμενη ομοφωνία στο Συμβούλιο κατέστη δυνατή μόνο με την εκ των προτέρων λήψη αποφάσεων σχετικά με ορισμένες μείζονες πολιτικές επιλογές που αφορούν τους νομοθετικούς κανονισμούς για τις πολιτικές που θα λάβουν χρηματοδότηση, γεγονός που περιόρισε, στους τομείς αυτούς, τον ρόλο του Κοινοβουλίου στην τροποποίηση δευτερευουσών διατάξεων·

- I. λαμβάνοντας υπόψη ότι σε όλα αυτά τα ζητήματα, που εξ ορισμού είναι τα πλέον σημαντικά, η απουσία επίσημου διαλόγου μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν επέτρεψε στο Κοινοβούλιο να διαδραματίσει στο έπακρο τον ρόλο του συννομοθέτη που κατοχυρώνουν οι Συνθήκες· λαμβάνοντας υπόψη ότι σε πολλές περιπτώσεις φάνηκε ότι οι επίσημοι συνομιλητές των εκπροσώπων του Κοινοβουλίου δεν είχαν την εξουσία να δεσμεύσουν πραγματικά τις κυβερνήσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι καθίσταται όλο και πιο προφανές ότι ο εκάστοτε Πρόεδρος του Συμβουλίου και το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, που θεωρητικά παραμένουν επιφορτισμένοι με την προετοιμασία των συνόδων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου¹, διαδραματίζουν ουσιαστικά περιθωριακό, ή ακόμη και τεχνικό ρόλο· λαμβάνοντας υπόψη ότι η παραδοσιακή προεισαγωγική ομιλία του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου κατά την έναρξη των συνεδριάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν αποτελεί επαρκή διαδικασία·
- ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δεν μπορεί να καλέσει τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για συζήτηση πριν από τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο δεν οργανώνεται σωστά για τις συζητήσεις κατά τις οποίες ο Πρόεδρος δίνει πληροφορίες, μετά τις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου·
- ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη, ωστόσο, ότι αξιολογείται θετικά το γεγονός ότι αρκετοί αρχηγοί κυβερνήσεων κρατών μελών της ΕΕ ζητούν το βήμα του Κοινοβουλίου για συζητήσεις σχετικά με το μέλλον της Ευρώπης·
- ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η λειτουργία του Συμβουλίου Υπουργών αποτελεί αιτία σοβαρής ανησυχίας και ότι τόσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όσο και η εκ περιτροπής Προεδρία δεν φαίνονται ικανά να προσδώσουν στο έργο του τα επιθυμητά πρότυπα ρυθμού, στρατηγικής, συνέπειας, συνοχής ή διαφάνειας· λαμβάνοντας υπόψη ότι τέτοιου είδους ελλείψεις στο δεύτερο βραχίονα του νομοθετικού σώματος φθείρουν τη νομοθετική διαδικασία της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
- ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το άρθρο 17 παράγραφος 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά μετά τις προσεχείς ευρωπαϊκές εκλογές· ότι η εν λόγω θεμελιώδης διάταξη έχει ως στόχο την επιλογή του Προέδρου της Επιτροπής από τους πολίτες, διά μέσου της εκλογής των βουλευτών τους, στο πλαίσιο της λογικής ενός κοινοβουλευτικού συστήματος· ότι το αποτέλεσμα αυτό δεν μπορεί να επιτευχθεί παρά μόνον εάν τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα, το Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενεργήσουν προς αυτή την κατεύθυνση, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, ιδίως στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων για την εφαρμογή της δήλωσης 11 που προσαρτάται στη συνθήκη της Λισαβόνας·
1. εκτιμά ότι, με βάση την πείρα των τελευταίων τεσσάρων ετών, κρίνεται απαραίτητη η βελτίωση και επισημοποίηση των σχέσεων εργασίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου· φρονεί ότι η εν λόγω επισημοποίηση μπορεί να λάβει τη μορφή είτε κοινής δήλωσης είτε διοργανικής συμφωνίας ή ανταλλαγής επιστολών·
2. θεωρεί ότι, εκτός εάν υπάρχει επείγουσα ανάγκη, πριν από κάθε σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου πρέπει να πραγματοποιείται συζήτηση στο Κοινοβούλιο, με δυνατότητα έγκρισης ψηφίσματος, στην οποία ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να παρουσιάζει αυτοπροσώπως τα θέματα της ημερήσιας διάταξης· εκτιμά ότι το

¹ Βλέπε άρθρο 16 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να οργανώνουν τις αντίστοιχες εργασίες τους κατά τρόπο τέτοιο ώστε να δίνουν τη δυνατότητα στο Κοινοβούλιο να γνωστοποιεί εγκαίρως τη γνώμη του επί των θεμάτων αυτών και να επιτρέπουν στον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να δίνει πληροφορίες έπειτα από κάθε σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ενώπιον της Ολομέλειας· τονίζει ότι, στο μέτρο του δυνατού, οι σύνοδοι του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν πρέπει να πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια των εβδομάδων των συνόδων ολομελείας του Κοινοβουλίου·

3. επισημαίνει ότι τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ισοδυναμούν με οδηγίες διαπραγμάτευσης για το Συμβούλιο των Υπουργών· δεν αποτελούν σε καμία περίπτωση κόκκινες γραμμές που δεν μπορούν να τεθούν υπό διαπραγμάτευση με το Κοινοβούλιο· ζητεί να συμπεριλαμβάνεται στα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ένα τυποποιημένο κείμενο το οποίο να υπενθυμίζει τις διατάξεις του άρθρου 15 παράγραφος 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση·
4. προτρέπει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όταν συνάπτεται συμφωνία μεταξύ των εκπροσώπων του Κοινοβουλίου και των εκπροσώπων του Συμβουλίου στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας, να μην ανακινεί το θέμα εκ νέου, εκτός εάν η εκάστοτε προεδρία έχει διευκρινίσει ότι η συμφωνία επιτεύχθηκε «ad referendum»·
5. προτείνει ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας να προσκαλούνται να συμμετέχουν μία φορά ετησίως σε μια γενική συζήτηση σχετικά με την εσωτερική και εξωτερική κατάσταση της Ένωσης, μαζί με τον πρόεδρο της Επιτροπής, χωρίς η συζήτηση αυτή να συμπίπτει με την υφιστάμενη ετήσια συζήτηση σχετικά με την κατάσταση της Ένωσης κατά την οποία ο Πρόεδρος της Επιτροπής παρουσιάζει το πρόγραμμα εργασίας του και εκθέτει τη δράση του στο Κοινοβούλιο στο οποίο είναι υπόλογος·
6. υπενθυμίζει ότι, αντίθετα με τον Πρόεδρο της Επιτροπής, ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν λογοδοτεί ενώπιον του Κοινοβουλίου και ότι το γεγονός αυτό πρέπει να λαμβάνεται υπόψη στις συζητήσεις στις οποίες συμμετέχει, ενώ πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα και σε μέλη πέραν των προέδρων των ομάδων να συνομιλούν με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου· εκτιμά, αντιθέτως, ότι η διαδικασία γραπτών ερωτήσεων δεν είναι κατάλληλη·
7. ζητεί, οσάκις το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναλαμβάνει ένα σχέδιο δράσης ή μια διαδικασία που ενδέχεται να ενέχει νομοθετική διάσταση, να αποφασίζεται εγκαίρως η συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε συνεργασία με το Κοινοβούλιο, στη μορφή που κρίνεται κατάλληλη σε κάθε περίπτωση· επιμένει ότι ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου πρέπει να συμμετέχει πλήρως στις συνόδους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου όταν εξετάζονται διοργανικά ζητήματα – το Κοινοβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο πρέπει να προσαρμόσουν αναλόγως τον εσωτερικό κανονισμό τους ώστε να διευκρινιστεί η επιλογή των αντίστοιχων εκπροσώπων τους και ο τρόπος με τον οποίο οι εν λόγω εκπρόσωποι λαμβάνουν διαπραγματευτική εντολή και λογοδοτούν·
8. καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να γνωστοποιήσει σαφώς, πριν από την έναρξη της προεκλογικής εκστρατείας για τις ευρωπαϊκές εκλογές, τον τρόπο με τον οποίον προτίθεται, στο μέτρο που το αφορά, να σεβαστεί την επιλογή των ευρωπαίων πολιτών στη διαδικασία η οποία οδηγεί στην εκλογή του Προέδρου της Επιτροπής, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 7 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στο πλαίσιο των

διαβουλεύσεων που αναμένεται να διεξαχθούν μεταξύ του Κοινοβουλίου και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου ώστε να τεθεί σε ισχύ η δήλωση 11 που προσαρτάται στη συνθήκη της Λισαβόνας· υπενθυμίζει ότι είναι σημαντικό να ενισχυθεί η προβολή και ο ευρωπαϊκός χαρακτήρας της προεκλογικής εκστρατείας· καλεί όλα τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου να δηλώσουν εκ των προτέρων με ποιον τρόπο προτίθενται να σεβαστούν την ψήφο των συμπολιτών τους κατά την υποβολή προτάσεων για έναν ή περισσότερους υποψηφίους από τη χώρα τους για το αξίωμα του Επιτρόπου·

9. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, καθώς και στους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων και στα κοινοβούλια των κρατών μελών.